

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ У СПРАВАХ, СТОРОНОЮ В ЯКИХ Є СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

JUDICIAL CONTROL OF THE IMPLEMENTATION OF DECISIONS OF ADMINISTRATIVE COURTS IN CASES INVOLVED BY ENTITIES OF THE PUBLIC ADMINISTRATION

Михайлов О.О., аспірант кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Стаття присвячена аналізу доктринальних позицій та проблемам правового регулювання реалізації судового контролю адміністративних судів за виконанням судових рішень в адміністративних справах, стороною в яких є суб'єкти публічної адміністрації. Обґрунтовано, що судовий контроль є функцією судової влади, котра реалізується через правосуддя і проявляється у різних видах судочинства, на основі чого дано визначення судового контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації. Акцентовано увагу на особливостях судового контролю за виконанням судових рішень суб'єктами публічної адміністрації, до яких віднесено специфіку суб'єктів, до яких застосовується такий контроль, та мета здійснення такого контролю, котра полягає у забезпеченні реалізації прав та інтересів суб'єктів приватного права у публічно-правових відносинах та їх захисту від порушень з боку суб'єктів публічної адміністрації, створенні гарантій для врівноваження можливостей суб'єктів приватного права та суб'єктами публічної адміністрації, а також у забезпеченні інтересів суспільства й держави. Зроблено висновок, що з метою забезпечення принципу рівності усіх учасників адміністративної справи, потрібно надати суб'єкту приватного права більше гарантій як під час розгляду та вирішення справи, так і під час виконання судового рішення. З урахуванням аналізу законодавчого регулювання форм судового контролю за виконанням судових рішень у справах, стороною в яких суб'єкти публічної адміністрації, зроблено висновок, що дієвими формами такого контролю є право суду самостійно вимагати від органу публічної адміністрації виконання прийнятого ним рішення, встановлювати обов'язок звітувати про виконання такого рішення, а також право накладати штраф за неподання звіту про виконання судового рішення, що при цьому не звільняє орган публічної адміністрації від обов'язку його подання. Однак процедура застосування реалізації такої форми судового контролю як право адміністративного суду накладати зобов'язання на суб'єкт публічної адміністрації подати звіт про виконання судового рішення та накладати штраф за його невиконання потребує більш детальної законодавчої регламентації.

Ключові слова: судова влада, судовий контроль, виконання судових рішень, суб'єкти публічної адміністрації, адміністративне судочинство, адміністративна справа.

The article is devoted to the analysis of doctrinal positions and problems of legal regulation of the implementation of judicial control of administrative courts over the execution of court decisions in administrative cases, in which public administration subjects are parties. It is substantiated that judicial control is a function of judicial power, which is implemented through justice and is manifested in various types of judicial proceedings, on the basis of which the definition of judicial control over the activities of public administration subjects is given. Attention is focused on the peculiarities of judicial control over the execution of court decisions by subjects of public administration, which includes the specifics of subjects to which such control is applied, and the purpose of such control, which is to ensure the realization of the rights and interests of subjects of private law in public-legal relations and their protection against violations by subjects of public administration, creation of guarantees for balancing the opportunities of subjects of private law and subjects of public administration, as well as in ensuring the interests of society and the state. It was concluded that in order to ensure the principle of equality of all participants in an administrative case, it is necessary to provide the subject of private law with more guarantees both during the consideration and resolution of the case, and during the execution of the court decision. Taking into account the analysis of the legislative regulation of the forms of judicial control over the execution of court decisions in cases in which public administration subjects are parties, it was concluded that effective forms of such control are the court's right to independently demand from the body of public administration the execution of its decision, to establish an obligation to report on the execution of such a decision, as well as the right to impose a fine for failure to submit a report on the execution of a court decision, which does not exempt the public administration body from the obligation to submit it. However, the procedure for implementing such a form of judicial control as the right of an administrative court to impose an obligation on a subject of public administration to submit a report on the execution of a court decision and to impose a fine for non-compliance requires more detailed legislative regulation.

Key words: judicial power, judicial control, execution of court decisions, subjects of public administration, administrative proceedings, administrative case.

Постановка проблеми. Ефективність функціонування адміністративної юстиції виражається не лише у законності, повноті і оперативності захисту порушених прав та свобод громадян від незаконних актів та дій публічної адміністрації, забезпеченні суспільних та державних інтересів шляхом прийняття обґрунтованих та законних судових рішень, а також у виконанні таких рішень, що є основною метою правосуддя, важливим елементом ефективності механізму судового захисту порушених прав та інтересів. Тому питання судового контролю за виконанням рішень в адміністративних справах має надзвичайно важливе значення з огляду на те, що однією із сторін у таких справах виступають суб'єкти публічної адміністрації. В Україні протягом багатьох років склалась негативна практика невиконання судових рішень в адміністративних справах, зокрема, суб'єктами публічної адміністрації, не на користь яких були винесені відповідні рішення. Про це свідчать дані офіційної статистики, а також той факт, що Україна займає провідні

позиції за кількістю звернень громадян до Європейського суду з прав людини, зокрема, посилаючись на порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположні свободи, котра передбачає право кожного на справедливий суд, невід'ємною складовою якого є гарантія виконання судового рішення, що набуло законної сили. Такий незадовільний стан виконання судових рішень у справах щодо законності діяльності суб'єктів публічної адміністрації свідчить про те, що ситуація з дотриманням принципу верховенства права у нашій державі залишає бажати кращого.

Аналіз публікацій. Дослідженню проблематики виконання судових рішень, в тому числі у справах, стороною в яких є суб'єкти публічної адміністрації присвячені наукові праці багатьох вітчизняних вчених, зокрема: О. Бандурки, Я. Берназюка, І. Бойка, С. Брайченка, О. Гетманцева, Е.Ф. Демського, М.В. Джафарової, А.С. Зеленова, О. Івасина, Р. Ігоніна, В. Ільницького, О. Каплі, М. Коваліва, К. Кропивної, К. Лагоди, І. Лимаря, О. Лужанського,

Р. Мельника, О. Пасенюка, А. Педана, В. Притуляка, А. П'ятицького, В. Решоти, М. Сороки, М. Труш, О. Чорної та ін. Однак, не зважаючи на наявність теоретичних напрацювань із зазначеної тематики, залишається багато не вирішених питань у сфері судового контролю виконання судових рішень в адміністративних справах, які потребують теоретичного обґрунтування, з метою розробки пропозицій щодо законодавчого вдосконалення інституту судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах.

Метою статті є аналіз наявного стану наукової розробки та законодавчої регламентації проблем судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах, стороною яких є суб'єкти публічної адміністрації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з головних завдань будь-якої демократичної держави є забезпечення законності діяльності публічної адміністрації. Незалежно від суб'єктів публічної адміністрації, сфери їх діяльності та будь-яких інших умов забезпечення законності повинно реалізовуватися у спосіб, який би максимально відповідав потребам та інтересам усіх учасників публічних правовідносин. Однак часто виникають ситуації, коли суб'єкти публічної адміністрації неналежним чином здійснюють свої повноваження, порушуючи або неповній мірі реалізуючи чи утискаючи права та законні інтереси фізичних та юридичних осіб. Як наслідок, останні звертаються до суду за захистом своїх прав від неправомірних актів та дій суб'єктів публічної адміністрації. При цьому суди адміністративної юрисдикції володіють повноваженнями не лише винести рішення щодо відновлення порушених прав, скасування незаконних актів суб'єктів публічної адміністрації, але і контролювати виконання такого рішення суб'єктами публічної адміністрації, тобто сам процес відновлення порушених прав фізичних чи юридичних осіб.

У вітчизняному законодавстві визначення поняття «судовий контроль» не закріплено. Відсутній єдиний підхід до сутності цієї юридичної категорії і серед науковців. У вітчизняній правовій доктрині судовий контроль визначається як: 1) особлива форма здійснення правосуддя (В. А. Лазарева) [1, с. 56]; 2) функція судової влади, тобто судовий контроль і правосуддя – це окремі, самостійні форми реалізації судової влади (О.В. Хімичева [2, с. 204], Р.В. Кайдашев [3, с. 128], А.М. Івановська [4, с. 235]); 3) особливий вид державного контролю, який здійснюється у сфері функціонування судової влади (Л.П. Сушко [5, с. 122], Ю. П. Битяк [6]).

На нашу думку, судовий контроль є частиною діяльності суду по здійсненню правосуддя. Більш правильним є розуміння судового контролю як функції судової влади, котра реалізується через правосуддя і проявляється у різних видах судочинства. Відповідно, судовий контроль за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації – це діяльність суду щодо відправлення правосуддя на предмет відповідності або невідповідності актів та дій (бездіяльності) відповідних органів та посадових осіб положенням законодавства. Іншими словами, це перевірка законності їхньої діяльності. Зазначимо, що, перевіряючи законність діяльності публічної адміністрації, суд вирішує спори, які виникають у зв'язку з цим між суб'єктами публічної адміністрації та особами, які не згодні з діяльністю цих суб'єктів.

Специфіка цього контролю полягає у тому, що судовий контроль виступає однією з функцій судової влади. Тобто роль контрольних повноважень суду визначається функціями, які покладені виконувати судова влада при здійсненні правосуддя в державі. Його особливість полягає в тому, що він здійснюється при розгляді та вирішенні справ з передбачених законом підстав за визначеними законом процедурами і метою такого контролю є перевірка дотримання

суб'єктами публічної адміністрації законності у їх діяльності та забезпечення охорони і захисту прав людини і громадянина. Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 30 червня 2009 р. № 16-рп/2009 зазначив, що метою судового контролю є своєчасне забезпечення захисту та охорони прав і свобод людини і громадянина, і наголосив, що виконання усіма суб'єктами правовідносин приписів, викладених в рішеннях суду, які набрали законної сили, утверджує авторитет держави як правової [7].

Одним з напрямків судового контролю є контроль за виконанням судових рішень суб'єктами публічної адміністрації. Виходячи з етимології терміну «виконання», який означає реалізацію, втілення у життя певних ідей, наказів, завдань [8, с. 411], виконання судового рішення суб'єктами публічної адміністрації означає реалізація його на практиці, втілення у життя шляхом виконання відповідним суб'єктами публічної адміністрації власне своїх повноважень, про необхідність здійснення яких зазначено у рішенні суду, що набуло законної сили.

Конституція України [9] у статті 129¹ визначає, що судові рішення є обов'язковими до виконання та закріплює за судами повноваження по здійсненню контролю за їх виконанням.

Окрім конституціоналізації, принцип обов'язковості судових рішень знайшов своє відображення у правових позиціях Конституційного Суду України. Так, у рішенні № 18-рп/2012 від 13 грудня 2012 року Суд вказав, що виконання судового рішення є невід'ємною складовою права кожного на судовий захист і охоплює, визначений у законі комплекс дій, спрямованих на захист і поновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави [10]. У рішенні № 5-рп/2013 від 26 червня 2013 року Конституційний Суд України наголосив, що право на судовий захист є конституційною гарантією прав і свобод людини та громадянина, а обов'язкове виконання судових рішень є складовою права на справедливий судовий захист [11].

Інститут судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах уперше був закріплений в Кодексі адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року в межах кількох статей. В новій редакції КАС від 15 грудня 2017 р. КАС України, інституту судового контролю за виконанням рішень адміністративних судів, як і у першій редакції, виділено лише декілька статей, що, відповідно, не сприяє розвитку цього важливого інституту, який є важливою гарантією забезпечення реалізації прав та свобод фізичних осіб, а також захисту публічних інтересів.

Кодекс адміністративного судочинства України [12] у розділі IV висуває ряд вимог до процедури виконання судових рішень в адміністративних справах, зокрема, стосовно обов'язковості, своєчасності, точності, дотримання встановленої процедури виконання. Лише за умови дотримання цих принципів в процесі виконання судового рішення в адміністративній справі воно вважається таким, що є виконаним належним чином і у повному обсязі.

Виходячи з аналізу ст. 2 КАС України, А.В. Яковенко визначає виконання судових рішень в адміністративних справах як завершальну стадію провадження в адміністративному судочинстві, сутність якого полягає в практичній реалізації рішення суду щодо захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб [13, с. 158]. Варто погодитись з думкою Д.В. Смотрича, який зазначає, що такий підхід до розуміння мети адміністративного судочинства є дещо обмеженим, оскільки системний аналіз ст. ст. 5, 19 КАС України дозволяє зробити висновок, що метою адміністративного судочинства є також забезпечення захисту суспільного інтересу, якщо із адміністративним позовом до суду звертається суб'єкт публічної адміністрації [14, с. 30]. Цю позицію підтримує і А.І. Педан [15, с. 131].

Існує декілька підходів до розуміння сутності судового контролю за виконанням судових рішень. За умов процесуальної концепції на перший план виходять процесуальні аспекти інституту виконання судового рішення, тобто виконання судового рішення розглядається як діяльність відповідних суб'єктів, що спрямована на втілення у життя конкретного рішення суду, визначає особливості цього процесу, його форми та порядок здійснення.

Однак, на нашу думку, процесуальна концепція не враховує саму природу інституту виконання судових рішень, основою якої є сутність адміністративного судочинства. Тому більш об'єктивно вважаємо матеріально-правову концепцію визначення виконання рішень адміністративних судів, котра, окрім процесуального аспекту, відображає також і матеріально-правову сутність інституту виконання судових рішень, визначаючи, що закріпленої у ст. 2 КАС мети адміністративного судочинства, а саме – ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [12] неможливо досягти без гарантування державою реального виконання судових рішень. Прихильники цієї концепції визначають виконання судового рішення як невід'ємну складову права особи на судовий захист, яка полягає у нормативно визначеному комплексі дій, що спрямовані на захист та відновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства й держави [16, с. 24].

Судовий контроль за виконанням судових рішень суб'єктами публічної адміністрації має низку особливостей. Перша особливість обумовлюється специфікою суб'єктів, до яких застосовується такий контроль. Такими суб'єктами є суб'єкти публічної адміністрації, котрі виступають відповідачами в адміністративній справі. До цих суб'єктів, і випадку винесення судового рішення не на їх користь, суд може застосувати різні заходи судового контролю, не втручаючись при цьому в їх діяльність.

Друга особливість судового контролю адміністративних судів за виконанням судових рішень суб'єктами публічної адміністрації – мета здійснення такого контролю, котра полягає у забезпеченні реалізації прав й інтересів суб'єктів приватного права у публічно-правових відносинах та їх захисту від порушень з боку суб'єктів публічної адміністрації, створенні додаткових гарантій для суб'єктів приватного права, котрі необхідні для «врівноваження» можливостей з іншою стороною судового процесу – суб'єктом владних повноважень [14, с. 31], а також у забезпеченні інтересів суспільства й держави.

Варто погодитись з Д.В. Смотричем в тому, що адміністративне судочинство характеризується нерівністю сторін і зазвичай стороною, на котру покладається обов'язок виконання судового рішення є суб'єкт публічної адміністрації. Тому з метою забезпечення закріпленого у ст. 8 КАС України принципу рівності усіх учасників адміністративної справи, потрібно надати одній із сторін (суб'єкту приватного права) більше гарантій як під час розгляду та вирішення справи, так і під час виконання судового рішення [14, с. 32].

Відповідно до положень Кодексу адміністративного судочинства процесуальними формами контролю за виконанням рішень адміністративних судів є такі: 1) розгляд скарг на дії або бездіяльність виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби (ст. 287); 2) обов'язок суб'єкта публічної адміністрації, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення (ст. 382); 3) визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом публічної адміністрації – відповідачем на виконання рішення суду (ст. 383) [12].

Згідно з нормами законодавства, що регламентує загальний порядок виконання рішень судів, визначений Конституцією України, судовий контроль за виконанням

судових рішень самостійно, за власною ініціативою суд не може здійснювати контроль посадових осіб, що уповноважені виконувати судові рішення, давати таким особам доручення, витребувати звіти про виконання судових рішень, а здійснюється лише шляхом розгляду скарг на рішення, дії й бездіяльність суб'єктів публічної адміністрації та стадії виконавчого провадження.

Частинами 1 та 2 статті 382 Кодексу адміністративного судочинства визначено, що суд, котрий ухвалив судове рішення в адміністративній справі, може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення. За наслідками розгляду такого звіту або у разі неподання такого звіту суддя своєю ухвалою може встановити новий строк подання звіту, накласти на керівника суб'єкта владних повноважень, відповідального за виконання рішення, штраф у сумі від двадцяти до сорока розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Половина суми штрафу стягується на користь позивача, інша половина – до Державного бюджету України. Питання про накладення штрафу вирішується за клопотанням позивача або за ініціативою судді у судовому засіданні з повідомленням сторін. Суддя за клопотанням органу чи посадової особи, відповідальних за виконання постанови, на підставі відповідних доказів зменшує розмір штрафу на користь Державного бюджету України за невиконання або неналежне виконання постанови на суму штрафу, який було накладено за ці ж дії державним виконавцем відповідно до законодавства про виконавче провадження. Ухвала суду про накладення штрафу, що набрала законної сили, направляється для виконання до державної виконавчої служби. При цьому законодавець наголошує, що сплата штрафу не звільняє від обов'язку виконати рішення суду і подати звіт про його виконання. Повторне невиконання цього обов'язку тягне за собою застосування наслідків, установлених частинами першою і другою цієї статті, але розмір нового штрафу при цьому збільшується на суму штрафу, який було або мало бути сплачено за попередньою ухвалою [12].

Таким чином, крім загальних способів контролю за виконанням судових рішень в адміністративному судочинстві застосовуються й додаткові, а саме - витребування звіту про виконання судових рішень від суб'єкта публічної адміністрації та накладення штрафу у випадку невиконання суб'єктом публічної адміністрації дій, спрямованих на ефективне виконання рішень адміністративних судів.

Проблема застосування норм статті 382 КАС полягає у тому, що покладення на суб'єкта публічної адміністрації обов'язку подавати звіт про виконання судового рішення є правом, а не обов'язком суду. Тому застосування цього способу контролю за виконанням рішень адміністративних судів покладається виключно на розсуд суддів, які, не бажаючи збільшення свого навантаження, не поспішають покладати на відповідача-орган публічної адміністрації обов'язок подати звіт про виконання судового рішення, який їм доведеться розглядати.

Мотиви суддів для відмови у застосуванні цієї форми судового контролю можуть бути різними: суд не бачить підстав для зобов'язання суб'єкта владних повноважень подати звіт про виконання судового рішення; клопотання про накладення на суб'єкта публічної адміністрації подати звіт про виконання рішення суду надійшло вже опісля ухвалення такого рішення, а на стадії виконання судового рішення уже немає потреби у накладенні на суб'єкта публічної адміністрації обов'язку подавати звіт про виконання рішення.

Тобто, як бачимо, процедура реалізації адміністративними судами своїх повноважень по контролю за виконанням рішень в частині покладення на органи публічної адміністрації обов'язку подання звітів про виконання судових рішень та накладення штрафів за їх невиконання

потребує більш чіткого та детального врегулювання. Окрім того, враховуючи прагнення України наблизити практику функціонування державних інституцій (у тому числі і судової влади) до світових демократичних стандартів, існує нагальна потреба у забезпеченні доброчесності, високого рівня знань, професійного рівня суддів і усвідомлення ними необхідності неупереджено виконувати професійні обов'язки, керуючись принципами верховенства права, законності та справедливості прийняття справедливих судових рішень іменем України.

Висновки. Таким чином, в теорії адміністративного процесу існує два підходи до розуміння правової природи інституту виконання судового рішення. Матеріально-правовий підхід характеризує виконання судового рішення як невід'ємну складову, гарантованого Конституцією України права особи, котра звертається до адміністративного суду за захистом порушених прав та охоронюваних законом інтересів у публічно-правих відносинах на судовий захист і справедливий розгляд справи. Процесуальний підхід акцентує увагу порядку виконання судового рішення, особливостях процесу виконання, формах такого виконання, і визначає сутність виконання судового рішення як вчинення суб'єктом виконання такого рішення певних дій, утримання від їх вчинення або прийняття певного рішення.

Судовий контроль за виконанням рішень в адміністративних справах, стороною в яких є суб'єкти публіч-

ної адміністрації є самостійним видом судового контролю, котрий здійснюється з метою захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а саме обов'язкового, своєчасного, точного виконання рішення суду з дотриманням встановленої законом процедури такого виконання. Такий контроль є важливим засобом з боку держави щодо гарантування законності, захисту прав та свобод громадян від свавілля з боку влади. Законодавство визначає два способи реалізації судового контролю за виконанням судових рішень у справах, стороною в яких суб'єкти публічної адміністрації: за ініціативною суду і за ініціативою заінтересованих осіб. Дієвими формами такого контролю є право суду самостійно вимагати від органу публічної адміністрації виконання прийнятого ним рішення, встановлювати обов'язок звітувати про виконання такого рішення (тобто про факт відновлення порушених прав), а також право накладати штраф за неподання звіту про виконання судового рішення, що при цьому не звільняє орган публічної адміністрації від обов'язку його подання. Хоча процедура застосування реалізації такої форми судового контролю як право адміністративного суду накладати зобов'язання на суб'єкт публічної адміністрації подати звіт про виконання судового рішення та накладати штраф за його невиконання потребує більш детальної регламентації з урахуванням думки науковців та практикуючих юристів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лазарева В. А. Судебная власть и её реализация в уголовном процессе. Самара : Самар. ун-т, 1999. 136 с.
2. Химичева О. В. Концептуальные основы процессуального контроля и надзора на досудебных стадиях уголовного судопроизводства. М. : ЮНИТИ, 2004. 288 с.
3. Кайдашев Р.П. Сутність судового контролю в адміністративному процесі України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ* : збірник наукових праць / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ, 2015. № 3 (77). С. 126-131.
4. Івановська А. М. Розмежування судового та конституційного контролю: теоретико-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 234-237.
5. Сушко Л.П. Місце судового контролю в правовій державі. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2007. № 6. С. 121-127.
6. Битяк Ю. П. Адміністративне право України : підручник. К.: Юрінком Інтер, 2005. 422 с.
7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин сьомої, дев'ятої, пункту 2 частини шістнадцятої статті 236-8 Кримінально-процесуального кодексу України від 30 червня 2009 року № 16-рп/2009. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-09#Text>
8. Новий тлумачний словник сучасної української мови : 25 000 слів та словосполучень з дод. та доп.; уклад і голов. ред. В.Т. Бусел. К., Ірпінь : Перун, 2009. 1736 с.
9. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (редакція від 1.01.2020 р.). *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «ДІД Конс» щодо офіційного тлумачення положень пункту 15 частини першої статті 37 Закону України «Про виконавче провадження» у взаємозв'язку з положеннями частини першої статті 41, частини п'ятої статті 124, пункту 9 частини третьої статті 129 Конституції України, статті 115 Господарського процесуального кодексу України, пунктів 1.3, 1.4 статті 1, частини другої статті 2, абзацу шостого пункту 3.7 статті 3 Закону України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу» (справа про стягнення заборгованості з підприємств паливно-енергетичного комплексу) від 13 грудня 2012 року № 18-рп/2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-12>.
11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням акціонерної компанії «Харківобленерго» щодо офіційного тлумачення положень пункту 2 частини другої статті 17, пункту 8 частини першої статті 26, частини першої статті 50 Закону України «Про виконавче провадження» від 26 червня 2013 року № 5-рп/2013. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-13>.
12. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV (редакція станом на 27.07.2022 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
13. Яковенко А.В. Нормативно-правове забезпечення виконання судових рішень в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : *Юридичні науки*. 2015. Вип. 6 (2). С. 157-161.
14. Смотрич Д. В. Процесуально-правові засади виконання судових рішень в адміністративних справах : дис ... доктора філософії. 081 – Право. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2021. 242 с.
15. Педан А. І. Правова природа виконавчого провадження в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія *Право*. 2016. Вип. 41. Т. 3. С. 130-134.
16. Брайченко С.М., Фоменко В.М. Теоретичні аспекти процедури виконання судових рішень в Україні. *Фінансовий простір*. 2019. № 2 (34). С. 20-26.